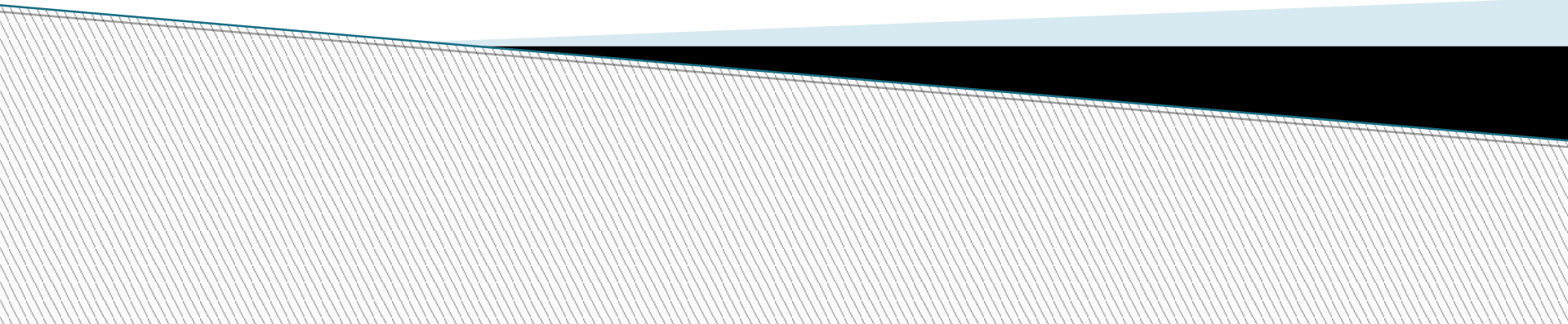

TİCARİ İŞLEMLERİN MUHASEBELEŞTİRİLM ESİ STOKLAR

15- STOKLAR

İşletmelerin satmak, üretimde kullanmak veya tüketmek amacıyla edindiği ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, yan ürün, artık ve hurda gibi bir yıldan az bir sürede kullanılacak olan veya bir yıl içerisinde nakde çevrilebileceği düşünülen varlıklar işletmelerin stoklarını oluşturur. Tekdüzen Muhasebe Sistemi stokların şu hesaplarda izlenmesini öngörmektedir:

150- İlk Madde ve Malzeme (retimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak üzere işletmede bulundurulan hammadde, yardımcı madde, işletme malzemesi, ambalaj malzemesi ve diğer malzemelerin izlendiği hesaptır.)

151- Yarı Mamuller-retim (henüz tam mamul haline gelmemiş ancak direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik ve genel üretim giderlerinden belli oranlarda pay almış üretim aşamasındaki mamullerin izlendiği hesaptır.)

152-Mamuller (retim çalışmaları sonunda elde edilen ve satışa hazır hale gelmiş bulunan mamullerin izlendiği hesaptır.)

153- Ticari Mallar (herhangi bir değişikliğe tabi tutulmadan satmak amacı ile işletmeye alınan ticari mallar ve benzeri kalemler bu hesapta yer alır.)

157-Diğer Stoklar(yukarıdaki stok kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınmayan ürün, artık ve hurda gibi kalemler bu hesap grubunda yer alır.)

158- Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (yangın, deprem, su baskın gibi doğal afetler ve bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak, teknolojik gelişmeler ve moda değişiklikleri nedenleriyle stokların fiziki ve ekonomik değerlerinde önemli azalışların ortaya çıkması ve bunların dışında diğer nedenlerle stokların piyasa fiyatlarında düşmelerin meydana gelmesi dolayısıyla, kayıpları karşılamak üzere ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır.)

159- Verilen Sipariş Avansları (yurt içinden veya yurt dışından satın alınmak üzere siparişe bağlanan stoklarla ilgili olarak yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır.)

TİCARİ İŞLEMLER VE KATMA DEĞER VERGİSİ

Ticari Mallar hesabı incelenmeden önce, muhasebe uygulamalarının vazgeçilmez bir parçası olarak ortaya çıkan bir vergi düzenlemesinden söz etmek gerekir: Katma Değer Vergisi(KDV)

KDV dolaylı bir vergidir. Türkiye’de genel olarak her türlü mal ve hizmet teslimi KDV’ye dahildir. Hangi teslimin hangi oran üzerinden KDV’ye tabi olduğu Maliye Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. KDV’nin mükellefi mal ve hizmeti satın alan, ödenmesinden sorumlu olan ise mal ve hizmeti satandır.

- ▶ İşletmeler ay içerisinde ödedikleri KDV ile tahsil ettikleri KDV'yi ay sonunda karşılaştırarak gerekli tahakkuk işlemini yaparlar. Buna göre;

Ödenen KDV > Tahsil edilen KDV = Daha sonra indirim konusu yapılmak üzere izleyen aya devir;

Ödenen KDV < Tahsil edilen KDV = İzleyen ayda ödenmek üzere vergi tahakkuku yapılır.

TİCARİ MALLAR

Ticari mallar bir ticaret işletmesinin temel faaliyet konusunu oluşturan mal alım-satım işlemlerini muhasebeleştirilmesinde kullanılan temel stok hesabıdır. Bilanço da dönen varlıklar arasında stoklar grubunda izlenir.

TİCARİ MALLARDA SATIN ALMA MALİYETİ

Ticari mallar hesabı bir aktif hesap olduğundan hesaba ilk kayıtlar ve hesaptaki artışlar hesabın borç tarafına, hesaptaki azalışlar ise hesabın alacak tarafına kaydedilir. Ticari mallar satın alınma maliyetleriyle muhasebeleştirilir ve hesabın her iki tarafına yapılan kayıtlarda malların alış maliyetleri kullanılır.

Satın alma maliyetin etkileyen 4 temel faktör vardır:

- ▶ Alış tutarı
- ▶ Alış giderleri
- ▶ Alış iskontoları
- ▶ Alış iadeleri

- ▶ Alış tutarı; işletmenin mal alımı sırasında ödediği net tutardır. Faturada yer alan net tutar alış bedeli olarak dikkate alınır.
- ▶ Alış giderleri; satın alınan malların işletmeye taşınması için katlanılan nakliye giderleri, malın taşınması ile ilgili olarak katlanılan sigorta giderleri, ithal edilen mallarla ilgili gümrük vergileri komisyon ücretleri vb. giderlerden oluşur ve satın alınan malların maliyetinin bir parçası olarak muhasebeleştirir.

- ▶ Alış iskontoları; satın alma işleminden daha sonraki bir tarihte satıcı tarafından yapılan iskontoları ifade eder. Bu tür iskontolar satın alınan malların maliyetini azaltıcı bir unsur olarak değerlendirilir.
- ▶ Alış iadeleri; satın alınan malların çeşitli nedenlerle satıcıya iade edilmesini ifade eder. İade edilen malların işletmenin elindeki malları fiziksel olarak azaltması nedeniyle satın alma maliyetinde de bir azalış yaşanmaktadır.
- ▶ Satın alma maliyeti şu şekilde formüle edilebilir:

Satın Alma Maliyeti=Alış Tutarı+Alış Giderleri-Alış İskontoları-Alış İadeleri

KAYNAKÇA

Gürdal, Kadir, Genel Muhasebe,1.Baskı
Ankuzem,2010